УЗ НОБЕЛОВУ НАГРАДУ ЗА 2005: ТАКО ЈЕ ГОВОРИО ХАРОЛД ПИНТЕР

Етика лежерног садизма

Ив-Ен Прен-тис на-пи-са-ла је *Рат јед-не же-не*, моћ-ну и ве-о-ма ва-жну књи-гу о НА-ТО бом-бар-до-ва-њу Ср-би-је 1999. Ево са-мо јед-ног од-лом-ка:

„Ма-ла ста-ри-ца је из-гле-да-ла као да има три ока. Кад би се бо-ље за-гле-дало, ви-де-ло се да је то рана од шрап-не-ла ко-ји је про-бу-шио ње-но че-ло и убио је. Јед-на ње-на ци-пе-ла је спа-ла са но-ге, а рот-кви-це ко-је је упра-во ку-пи-ла на пи-ја-ци ле-жа-ле су у ло-ква-ма кр-ви по-ред ње-не ис-пру-же-не ру-ке.

У по-чет-ку се чи-ни-ло да су мр-тви као ка-му-фли-ра-ни ме-ђу ру-ше-ви-на-ма, нестали из-ме-ђу по-це-па-ног др-ве-ћа и сло-мље-них ста-ка-ла, али ка-да би-сте по-че-ли да их при-ме-ћу-је-те на-је-дан-пут би-сте схва-ти-ли да су те-ла по-сву-да. Не-ка ма-ло скло-ње-на у стра-ну, пре-кри-ве-на стол-ња-ци-ма и ће-ба-ди-ма, дру-га про-сто та-мо где су па-ла, она-ко ка-ко их је смрт пре-се-кла у ко-ра-ку, у да-ху. Те-шко је би-ло про-на-ћи бар де-лић зи-да, др-ве-та, ко-ла или самих људи ко-ји ни-је био из-бу-шен шрап-не-ли-ма. И ку-ће ко-је су пре не-ко-ли-ко са-ти би-ле ле-пе, с љупким др-ве-ним огра-да-ма и про-зо-ри-ма пу-ним сак-си-ја са про-цве-та-лим цве-ћем, са-да су би-ле из-ре-ше-та-не, пре-пу-не ожи-ља-ка од шрап-не-ла. Удо-ви-це у цр-ни-ни су се на-сла-ња-ле на ба-штен-ске ка-пи-је, је-ца-ју-ћи у ма-ра-ми-це, чу-дом пре-жи-ве-ле, док су њи-хо-ви су-се-ди ле-жа-ли мр-тви у срчи и шуту, под рас-ко-ма-да-ним др-ве-ћем,

за-па-ље-ним ко-ли-ма и згу-жва-ним би-ци-кли-ма. Крај мно-гих мр-твих још увек су ле-жа-ле ке-се, из ко-јих су се ра-су-ли во-ће, ја-ја, по-вр-ће, ве-зе зе-ле-ни-ша са пи-ја-це. Али са-да то ви-ше не-ма ко по-је-сти."

РУШЕВИНЕ ЕВРОПСКЕ САВЕСТИ

„Био је то пе-так, 7. мај 1999. го-ди-не, у гра-ду Ни-шу на ју-гу Ср-би-је. НА-ТО је на-пра-вио још јед-ну сво-ју ‚гре-шку'. На-вод-но, уме-сто да по-го-де јед-ну вој-ну згра-ду бли-зу аеро-дро-ма, уда-ље-ног око три ми-ље, бом-бар-де-ри су ис-то-ва-ри-ли свој смр-то-но-сни те-рет у сплет спо-ред-них ули-ца бли-зу цен-тра гра-да. Нај-ма-ње три-де-сет тро-је љу-ди је по-ги-ну-ло, а мно-го њих је за-до-би-ло та-кве по-вре-де да жа-ле што су пре-жи-ве-ли. Ша-ке, сто-па-ла и ру-ке раз-мр-ска-ни или пот-пу-но од-се-че-ни, сто-ма-ци и гру-ди отво-ре-ни кр-хо-ти-на-ма ле-те-ћег ме-та-ла.

Ово ни-је би-ло ‚обич-но' гра-на-ти-ра-ње, ако уоп-ште по-сто-ји та-ко не-што. Ова област је по-го-ђе-на ка-сет-ним бом-ба-ма, на-пра-ва-ма на-ме-ње-ним да при-ли-ком екс-пло-зи-је иза-зо-ву смр-то-но-сно рас-пр-ши-ва-ње уси-ја-них ме-тал-них фраг-ме-на-та на ве-ли-ком про-сто-ру. Ју-го-сло-вен-ска вла-да је оп-ту-жи-ла Али-јан-су да је ко-ри-стила ово забрањено оруж-је и у дру-гим на-па-ди-ма у ко-ји-ма су на-стра-да-ли ци-ви-ли, али су се на За-па-ду ово-ме углав-ном презриво сме-ја-ли."

Бом-бар-до-ва-ње Ни-ша ни-је би-ло ни-ка-ква „гре-шка". Ге-не-рал Ве-сли Кларк је из-ја-вио, ка-да је по-че-ло НА-ТО бом-бар-до-ва-ње Ср-би-је: „Ми ће-мо си-сте-мат-ски и про-гре-сив-но на-па-да-ти, оме-та-ти, де-гра-ди-ра-ти, ру-ши-ти и ко-нач-но – осим уко-ли-ко пред-сед-ник Ми-ло-ше-вић не при-ста-не на зах-те-ве ме-ђу-на-род-не за-јед-ни-це – уни-шти-ти ње-го-ве сна-ге, њи-хо-ве објек-те и по-др-шку." Ми-ло-ше-ви-ће-ве „сна-ге", као што зна-мо, укљу-чи-ва-ле су те-ле-ви-зиј-ске ста-ни-це, шко-ле, бол-ни-це, по-ро-ди-ли-шта, по-зо-ри-шта, ста-рач-ке до-мо-ве, пут-нич-ке во-зо-ве – и пи-ја-цу у Ни-шу. У ства-ри, су-штин-ска ка-рак-те-ри-сти-ка НА-ТО по-ли-ти-ке би-ла је да те-ро-ри-ше ци-вил-но ста-нов-ни-штво.

УЈЕДИ ПОДИВЉАЛЕ ПУДЛИЦЕ

За-мо-лио бих вас да упо-ре-ди-те ове сли-ке пи-ја-це у Ни-шу и фо-то-гра-фи-је То-ни-ја Бле-ра са ње-го-вом но-во-ро-ђе-ном бе-бом ко-је су не-дав-но би-ле на свим на-слов-ним стра-ни-ца-ма. Ка-кав ди-ван отац и ка-ква ле-па бе-ба! Ве-ћи-на чи-та-ла-ца не би по-ве-за-ла овог по-но-сног оца са чо-ве-ком ко-ји је ра-суо ка-сет-не бом-бе и лан-си-рао ра-ке-те са оси-ро-ма-ше-ним ура-ни-ју-мом на Ср-би-ју. Као што зна-мо на осно-ву стра-шних по-сле-ди-ца ко-ри-шће-ња оси-ро-ма-ше-ног ура-ни-ју-ма у Ира-ку још 1991, у Ср-би-ји ће у бли-ској бу-дућ-но-сти би-ти бе-ба ко-је не-ће из-гле-да-ти баш та-ко ле-по као ма-ли Лео Блер. Али сли-ке те срп-ске де-це не-ће до-спе-ти у но-ви-не. Ка-да је под-мет-ну-та бом-ба екс-пло-ди-ра-ла у ули-ци Олд Коумп-тон, го-спо-дин Блер је то на-звао вар-вар-ским чи-ном. Ка-да су ка-сет-не бом-бе екс-пло-ди-ра-ле по срп-ским пи-ја-ца-ма и раз-но-си-ле деч-ја те-ла, го-во-ри-ли су нам да је то учи-ње-но у име „ци-ви-ли-за-ци-је”, а про-тив „вар-ва-ри-зма”.

САД су би-ле од-луч-не у то-ме да во-де рат про-тив Ср-би-је из јед-ног је-ди-ног раз-ло-га – да по-но-во, на дуги рок, ове-ре сво-ју до-ми-на-ци-ју у Евро-пи. И, пот-пу-но је ја-сно, не-ће се на то-ме за-у-ста-ви-ти. По-ка-зу-ју-ћи свој пре-зир пре-ма Ује-ди-ње-ним на-ци-ја-ма и ме-ђу-на-род-ном пра-ву, пре-ма исти-ни и ствар-ној ети-ци, САД су утр-ле пут за још „мо-рал-не за-пре-па-шће-но-сти”, још „ху-ма-ни-тар-них ин-тер-вен-ци-ја”, још де-мон-стра-ци-ја њи-хо-ве то-тал-не ин-ди-фе-рент-но-сти пре-ма суд-би-ни огром-ног бро-ја љу-ди, још ла-жи, још сра-ња, још ле-жер-ног са-ди-зма, још уни-шта-ва-ња. Једина реална и истин-ска прет-ња свет-ском ми-ру је-су САД.

А вла-да Ве-ли-ке Бри-та-ни-је сле-ди ово с ела-ном ко-ји нор-мал-ним љу-ди-ма мо-же би-ти са-мо од-вра-тан. Бри-та-ни-ја је и да-ље аме-рич-ка пу-дли-ца, али са-да је то јед-на зла и по-ди-вља-ла пу-дли-ца. Су-о-че-ни смо са бру-тал-ном, не-ми-ло-срд-ном и зло-ћуд-ном ма-ши-не-ри-јом. Ова ма-ши-не-ри-ја се мо-ра пре-по-зна-ти она-квом ка-ква је и мо-ра јој се пру-жи-ти от-пор. <

(Октобар 2005)